

УДК 378.1.032

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ

Студ. Г.І.Висоцька, гр. БПД-12

Наук.керівник доц. Р.В.Кириченко

Київський національний університет технологій та дизайну

У дослідженнях з проблем спілкування останнього десятиріччя ХХ ст. виокремився культурологічний аспект (В. С. Біблер, С. Ю. Курганов та ін.). У працях Л. В. Агафонцевої, Г. І. Бабій, І. І. Зарецької, Т. Б. Старостіної з'явилося поняття – «комунікативна культура», яке набуло поширення стосовно педагогічної професії. Воно розглядається як компонент педагогічної культури, особистісний компонент професійної майстерності, умова успішності педагогічного процесу й комфортності педагога у його діяльності.

Формування комунікативної культури педагога є важливим аспектом успішності організації освітнього процесу, оскільки об'єктом праці тут є не речовий носій, а особистість у всій її неповторності. Викладач постійно приймає участь у процесі спілкування, що передбачає різноманітні та багатопланові відносини зі студентами та колегами. Існує реальна необхідність сучасного суспільства у спеціалістах, здатних до постійного розвитку власних особистісних якостей, духовного світу та професіоналізму. Тому педагог як спеціаліст системи «людина–людина» повинен мати високу комунікативну культуру, що передбачає наявність комунікативних знань, умінь та навичок, які є складовими компетентності викладача вищої школи.

Комунікативна культура є однією з визначальних властивостей сучасної людини, оскільки займає провідне місце в загальнокультурному і професійному становленні особистості. Комунікативна культура виражається в умінні установлювати гуманістичні, особистісно-орієнтовані взаємовідносини зі студентами та колегами, що передбачає наявність у педагога наступних якостей: орієнтації на позитивні, сильні сторони, значимість та уважність до іншої людини; здатності до розуміння та врахування емоційного стану іншого; вміння мотивувати людей на досягнення поставленої мети; повага до самого себе, знання своїх переваг, уміння використовувати їх у власній діяльності; сила характеру, якості лідера та здатність зацікавити. У складі комунікативної культури А.В.Мудрик виділяє: психологічні особливості особистості, що включають товарищівість, емпатію, рефлексію комунікативної діяльності, саморегуляцію; особливості мислення, що виражаються у відвертості, гнучкості, нестандартності асоціативного ряду і внутрішнього плану дій; соціальні установки, що зумовлюють інтерес до самого процесу спілкування і співпраці, а не до результату; сформованість комунікативних умінь.

Вважаємо, що розвиток комунікативної культури майбутніх фахівців можна забезпечити, використовуючи такі інноваційні підходи: професійна компетентність майбутніх фахівців зросте, якщо їхнє навчання ґрунтуватиметься на сучасних підходах до розвитку культури міжособистісних стосунків; підготовка персоналу до професійно-комунікативної діяльності буде ефективною, якщо вона реалізуватиметься системно, в основу її змісту покладатимуться функціональні обов'язки; параметри якості комунікативних умінь і навичок студентів зростуть, якщо у процесі професійної підготовки раціонально використовуватимуться новітні педагогічні технології.

У зв'язку з цим, сучасна професійна підготовка повинна спрямовуватися на становлення духовно розвинутої культурної особистості, якій притаманне цілісне гуманістичне світосприйняття. Це можливо при наявності комунікативної культури, яка несе не тільки загальнокультурні ознаки, а й є проявом внутрішньої культури особистості.